

DE ZONSVERDUISTERING VAN 30 AUGUSTUS 1905.

Op den 30sten Augustus a.s. zal er een totale zonsverduistering plaats hebben, die voor de bewoners van gansch Europa zichtbaar zal zijn, al is het dan ook maar gedeeltelijk voor verreweg de meesten hunner.

De lijn van centraliteit toch snijdt Europa slechts in het noorden van Spanje. Aanvangende in het Noorden van de Vereenigde Staten, nabij het Winnepeg-meer, gaat zij langs de zuidpunt van de Hudsons-baai, over Canada, Labrador en den noordelijken Atlantischen Oceaan, treedt bij Luarca in Spanje om het bij Oropesa te verlaten, loopt dan, tusschen Ivica en Formentera door, over de Middellandsche Zee, door Algerië, Tunis, Tripoli en Opper-Egypte om aan de oostkust van Arabië te eindigen. Ofschoon niet centraal, d. w. z. zóó dat de middelpunten van zon en maan van daar gezien samenvallen, zal zij toch totaal verduisterd worden voor plaatsen, die ongeveer een halven graad benoorden of bezuiden deze lijn gelegen zijn.

Wij, bewoners van noordelijk Europa, zullen dus het verschijnsel slechts ten deele zien en wel zóó dat, gemiddeld in ons land, de zon voor het 0,73^e deel van hare middellijn zal verduisterd zijn; die verduistering zal, evenzoo gemiddeld, voor Nederland om even voor elfen aanvangen en om even voor vieren eindigen; het midden valt voor om 1 uur 11 minuten.

In het Engelsche weekblad *Nature* van 23 Februari 1905 wordt op de bijzondere belangrijkheid van deze verduistering de aandacht gevestigd door SIR WILLIAM J. S. LOCKYER. Wij willen zijne opmerkingen, voor zoover die niet buiten den kring van onze lezers vallen, hier een plaats geven.

In de eerste plaats, en misschien wel in de voornaamste, zal zij plaats hebben omstreeks den tijd waarop de oppervlakte der zon in bijzondere beweging is, in een tijd namelijk wanneer het aantal zonnevlekken niet ver is van zijn maximum. In de tweede plaats zijn de localiteiten, waar geschikte observatieposten kunnen worden opgesteld, verspreid over landen, die niet ongelegen zijn voor de bewoners van Europa. Ten derde zal de verduistering van 1907 in Centraal-

Azië zichtbaar zijn; daar die valt in Januari, zal zij niet velen tot een expeditie uitlokken; verder zijn de twee, die in 1908 zijn te verwachten, beide alleen zichtbaar in de Stille Zuidzee en het Zuiden van den Atlantischen Oceaan en die van 1911 in een deel van Zuid-Australië. Eigenlijk gezegd zal dus de eclips van 1912, die dan, in April, in Spanje zal plaats hebben, de eerste zijn die, om zoo te zeggen, voor astronomen toegankelijk is; maar hare totaliteit zal slechts ééne minuut duren, veel korter dus dan de drie en een half maal zoo lange van Augustus e.k.

Dan is het ook niet gering te achten dat deze eclips valt in een maand, waarin velen vacantie nemen, wat zeker ten gevolge zal hebben dat vele vrijwilligers aan de waarneming van het verschijnsel zullen medewerken.

Wat het kiezen van de observatieposten aangaat, merkt de heer LOCKYER op, dat de geringe hoogte van de zon, 27° in Labrador en 24° in Egypte, het gedeelte van de lijn van centraliteit, dat door deze beide streken gaat, voor waarneming minder geschikt maakt, dat de waarnemers zich dus hebben te verdeelen over die deelen, die in het noorden van Spanje, Algerië, Tunis en Tripoli liggen, waar tijdens het verschijnsel die hoogte respectievelijk 56° , 52° , 49° en 44° is.

Wat aangaat den waarschijnlijksten weerstoestand aan de verschillende observatieposten — hoevele schoone verwachtingen is door dezen reeds de bodem ingeslagen, hoeveel inspanning is reeds door wolken tot vruchteloosheid gedoemd! — deelt de directeur van het Astronomisch Meteorologisch observatorium te Madrid, SENOR F. INIGUEZ mede, dat die plaats gedurende de maand Augustus niet slechts bewolkt en mistig is, maar dat daar dan ook veeltijds stormen woeden. Het zal dus noodig zijn, dat de verschillende posten zich meer oostwaarts langs de lijn verspreiden, nader bij de Middellandsche Zee, aan wier kust het om dezen tijd meest mooi weer is.

Wie, naar aanleiding misschien ook van deze mededeeling, iets naders mocht willen weten omtrent het reizen in Spanje en de daaraan verbonden kosten, vindt vele practische inlichtingen in een artikel, onlangs gepubliceerd in Vol. XV, No, 2, pag. 93 van het *Journal of the British Association*, terwijl ook de boven genoemde directeur onlangs een boekje heeft uitgegeven »*Memoria sobre el Eclipsa-Total de Sol del die 30 de Agosto de 1905*» dat o.a. vele bijzonderheden bevat aangaande het klimaat van noordelijk Spanje en tal van goede kaarten.

Wat verder de plaatsen aangaat, gelegen langs de lijn van centraliteit langs de noordkust van Afrika, blijkt het, uit mededeelingen van wege het Bureau Central météorologique te Parijs gedaan, dat gedurende Juli en Augustus Philippeville de helderste en droogste plaats is van al de in Algerië gelegen kustplaatsen. Stelt men een volkomen helderen hemel voor door 0 en een geheel bedekten door 10, dan stelt in deze maanden 2 à 3 den staat van bewolking voor te Philippeville; de temperatuur is daar alsdan des nachts gemiddeld 64° à 66° F. en over dag, twee uren na den middag, 84° à 86° F.

v. d. V.